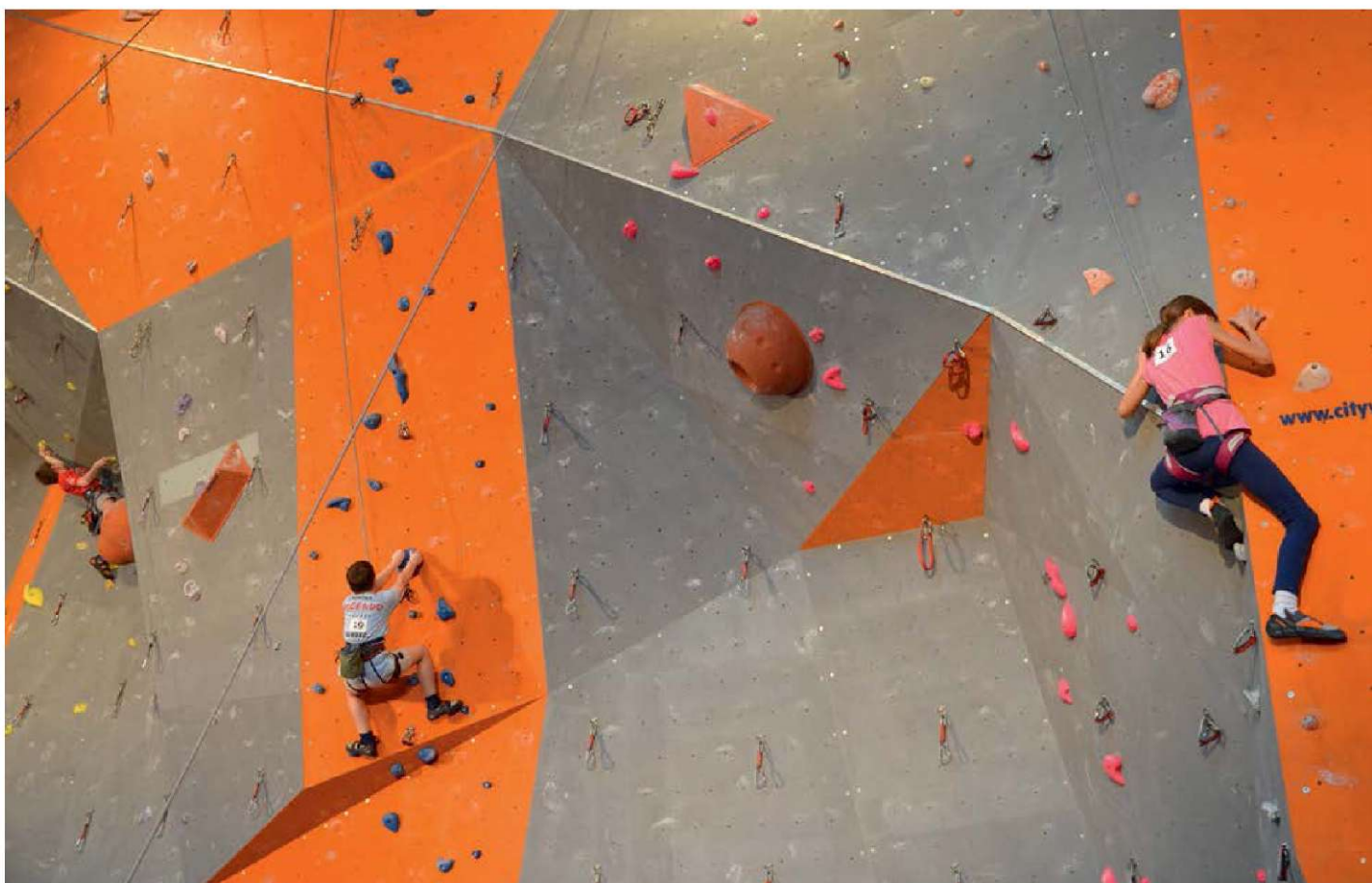

Druženje in spodbujanje zdrave tekmovalnosti

Predstavitev Vzhodne in Zahodne lige

Nejc Pozvek,¹ Jernej Jazbec in Kristina Pahor de Maiti²

Vzhodna liga

Vzhodna liga je prvenstvo v športnem plezanju, namenjeno mlajšim kategorijam. Cilj prvenstva je približati tekmovalno vzdušje najmlajšim, torej tistim, ki se še niso srečali z aktivnim treningom in tekmami, za poznejši lažji prehod na tekme državnega prvenstva. Predvsem pa sta pomembna zabava in prijetno tekmovalno vzdušje brez večjega stresa za otroke. Pleza se večinoma v težavnosti, na *flash* in z varovanjem od zgoraj. Prvi del smeri je po navadi lažji, tako da se tekem lahko udeležijo pravzaprav vsaki, ki obiskuje kakršnokoli plezalno šolo, tudi popoln začetnik (www.climbers.si).

Uvodne besede nas sprejmejo na ažurni spletni strani lige, ki je živahna in aktualna predvsem v pomladnem času, ko se vrstijo tekmovanja. Tu so zbrani vsi podatki o ligi, razpisi, rezultati, fotografije in statistika zadnjih desetih let, kolikor jih šteje njena sodobna različica.

Začetki segajo v konec prejšnjega tisočletja, ko se izvedba t. i. B-tekem v organizaciji KŠP ni najbolje prijela. B-tekmovalništvo so bila pravzaprav kopija državnega prvenstva, le da na tekmah niso smeli nastopiti vodilni trije v skupnem seštevku. Vse ostalo je bilo tako rekoč enako: izolacijska cona, tekmovalno vzdušje in ena smer. Hiter razvoj športa in uspehi športnikov plezalcev pa so narekovali drugačen

Mladi plezalci na tekmah v Radljah ob Dravi, kjer PK Martinček vsako leto poskrbi za odlično izvedbo. Foto: Nejc Pozvek

pristop in tlakovali pot spremembam. Tako so najmočnejši kolektivi na vzhodu strnili vrste in rodila se je ideja, ki je več let nosila ime Prvenstvo osnovnošolcev (oziroma osnovnih šol) Vzhodne Slovenije v športnem plezanju. Na čelo organizacije je stopil takratni selektor slovenske mladinske reprezentance Rudi Lončarič in prva sezona je bila pod streho leta 1998. Bilo je jasno: kljub le nekaj deset nastopajočim v prvih letih prvenstva je njihovo zadovoljstvo organizatorje gnalo naprej.

¹ Avtor besedila o Vzhodni ligi.

² Avtorja besedila o Zahodni ligi.

V prvih letih so štafeto nosili takrat najdejavnejši klubi na vzhodu: Celje, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Ptuj, kjer je svojo pot med zvezde ravno začinjala Mina Markovič, Posavski AK s tekmo v Brestanici, Laščani pa so že prvo leto priredili zelo dobro balvansko tekmo. Organizatorji so se resnično trudili za odličnost izvedbe. Posebnost nekaterih tekem je bila tudi dodatna smer (master tekmovalje), kjer so se pomerili najboljši iz posameznih kategorij, nagrade pa so bile temu primerne. Zmagovalec tekme v Brestanici leta 2000 se je domov odpeljal celo z novim kolesom! A ker odličnost in slovenska mentaliteta že pregovorno ne sobivata najbolje, se je tudi prvenstvo rahlo potuhnilo v sivo povprečje, nato pa bilo s koncem Rudijeve ere, to je bilo v letu 2005, na prvi večji prelomnici. Potencial in pomembnost tekmovalcev je takrat prepoznal Martin Bedrač in, sedaj že lahko rečemo, ligi vtilil novo življenje. Z napredkom infrastrukture je rasla tudi liga – počasi se je spogledovala z magično številko 100 tekmovalcev in jo prvič preseгла leta 2007. Število je nato hitro naraščalo in v letu 2013 je bilo na vseh tekmah že več kot 200 tekmovalcev. Ti so občasno prihajali tudi z drugih koncev Slovenije, s Hrvaške, celo iz Srbije in Avstrije. Martin je s svojo vizijo in perfekcionizmom priganjal organizatorje, jih spodbujal k višji kakovosti, dokler nismo znova prišli

do točke, ko je bilo treba stopiti korak nazaj in najti ravnovesje med mamljivo cono udobja, ki jo klubi težko zapustijo, težnjo po napredku in seveda financami. Na srečo vseh je liga ostala odraz vrhunskosti, novih idej in napredka ter tudi vzor drugim prirediteljem tekmovalj. Bila je prva, ki je že pred leti, v dobro tekmovalcev, uvedla dve plezalni smeri. Že od nekdanj velja standard, da so smeri v začetnem delu lahke, in vsakdo lahko doseže zgledno višino. K sproščenemu vzdušju pripomore plezanje z opazovanjem drugih (na *flash*), ki je odpravilo stresne izolacijske cone. Organizatorji dobro poskrbijo za dogajanje ob tekmovalju: otroci imajo na razpolago igrala in animacijo, na voljo sta hrana in pijača, potek tekme se sproti spremlja na velikem platnu, ponekod se predstavijo tudi lokalna društva in različni ponudniki. Danes za vodenje lige skrbi t. i. Organizacijski odbor, ki ga sestavljajo organizatorji tekmovalj v tekoči sezoni, koordinator in predstavnik klubov, ki v tistem letu ne organizirajo tekmovalj, Zbor plezalnih klubov Vzhodne Slovenije pa je še naprej (kot že od vsega začetka) najvišji organ in uradni prireditelj tekmovalj. Poleg koledarja tekmovalj se vsako leto razpravlja o novostih, dobrih in slabih izkušnjah pretekle sezone, ki jih zabeležimo tudi z anketo. Vsako leto je na sporedu pet tekmovalj (občasno tudi kakšno

Živahno obtekmovalno dogajanje v ptujski telovadnici Foto: Nejc Pozvek

več), v glavnem v težavnosti, redko v balvanskem plezanju. Število tekmovalcev na posameznih tekmovaljih še vedno narašča in se približuje številki 300, skupaj pa je v sezoni 2015 nastopilo 369 otrok iz 26 društev. Ligi se tako na temeljih vse številnejše mladeži in predanih trenerjev ter zavzetih entuziastov, ki z njo in za njo živijo, zagotovo piše lepa prihodnost.

Zahodna liga

Zahodna liga združuje plezalna tekmovalja pred glavno tekmovalno sezono in ponuja priložnost, da se po mrtvi zimski sezoni mladi plezalci zopet srečajo s plezalskimi kolegi in spletejo nova poznanstva v sproščenem in zabavnem okolju. V Zahodni ligi sledimo načelom: čim več plezanja, čim več zabave in čim več druženja. Zraven pa dodamo še nekaj tekmovalnosti in potrpežljivosti. Tekmovalja v Zahodni ligi so se začela, ker so si tekmovalci želeli tudi tisti plezalci, ki se niso uvrstili na državna tekmovalja. Konec 90. let se je zato rodila t. i. B-tekma. Zaradi za takratni čas velikih razvalj in razmeroma majhnega števila klubov in odsekov so se na tej tekmi najprej pomerili le tekmovalja željni plezalci gorenjskega dela Slovenije (Jesenice, Tržič, Radovljica in Kranj). Vsako sezono so

koordinacijo posameznih tekem, ki so bile sicer v organizaciji zainteresiranih klubov in odsekov, prevzeli v enem od klubov oziroma odsekov na omenjenem področju. B-tekma se je pozneje preimenovala v Gorenjsko ligo, s širitvijo in pridružitvijo novih klubov pa smo ji naredili ime Zahodna liga. Zdaj je koordinacija tekem Zahodne lige že vrsto let v rokah Alpinističnega odseka Kranj.

Liga je namenjena tako mladim tekmovalcem, ki šele vstopajo v svet tekmovalni in si tako nabirajo prve tekmovalne izkušnje, kakor tudi "starim mačkom", ki že nastopajo na državnih tekmovanjih. Ker je liga časovno umeščena v spomladansko obdobje, ko še ni tekem za državno prvenstvo, lahko trenerji na tekmovanjih Zahodne lige preverijo, na kakšni stopnji so njihovi varovanci. Otroci so po letnikih razdeljeni na mlajše in starejše cicibane/cicibanke, mlajše in starejše dečke in deklice ter v zadnjem obdobju še na kadete in kadetinke. V ligi se tekmuje v treh plezalnih disciplinah: hitrostnem in balvanskem plezanju ter v težavnosti.

V disciplini hitrostnega plezanja se tekmuje na čas. V dveh različnih smereh hkrati tekmujeta po dva tekmovalca. V prvem delu tekmovanja seštevek obeh časov določi vrstni red, v drugem delu pa najboljših osem tekmovalcev pleza na izločanje, dokler ne dobimo zmagovalca. Ta način tekmovanja je izredno zanimiv za gledalce, saj napeto opazujejo in bučno spremljajo svoje vrstnike. Tekmovalci so varovani z vrvjo, ki je prek najvišje točke na steni napeta med tekmovalcem in izkušenim varovalcem.

Balvansko plezanje je med plezalci najbolj priljubljena disciplina, saj se pri tem načinu plezanja rešujejo zapleteni plezalni problemi na nižjih umetnih stenah oziroma konstrukcijah, kjer varovanje ni potrebno. Po navadi gre za sosledje nekaj zahtevnih gibov, ki jih je mogoče preplezati tako, da tekmovalec ugotovi pravilno zaporedje premikov rok in nog z uravnoteženim pomikanjem celega telesa. Na voljo je od pet do šest balvanov, ki jih je treba rešiti, pri tem pa se šteje število poskusov. Zmagovalec postane tisti tekmovalec, ki mu z najmanj poskusi uspe doseči največ vrhov balvanov. V Zahodni ligi zaradi velikega števila prijav (prek 300 tekmovalcev v petih starostnih kategorijah) uporabljamo sistem, pri katerem imajo tekmovalci

za reševanje balvanskih ugank 120 minut časa, pri čemer vrstni red balvanov ni določen.

Tretja disciplina je plezanje v težavnosti, kjer tekmovalci plezajo do vrha plezalne stene. Čas je tu pomemben le za omejitve dolžine plezanja, za rezultat pa šteje višina preplezanih gibov. Tekmovalci plezajo v dveh smereh. V prvi smeri vsi, pravico do plezanja v drugi smeri pa dobijo le tisti, ki so uspešno, tj. do vrha, preplezali prvo smer. Tudi v tej disciplini so tekmovalci varovani tako kot pri hitrostnem plezanju.

Trije najuspešnejši tekmovalci prejmejo medalje, diplomo pa na posameznih tekmah podelimo vsem do osmega mesta. Na sklepni tekmi se podelijo še

Tekmovalka uspešno premaguje smer na enem svojih prvih nastopov. Foto: Nejc Pozvek

odličja za skupni seštevek sezone, kjer poleg diplome najboljši trije prejmejo še pokale.

Zahodna liga je tesno povezana z dejavno udeležbo klubov in športnoplezalnih odsekov. Ti v tekmovalni sezoni k sodelovanju pristopijo tako, da organizirajo posamezno tekmo ali le prijavijo svoje člane. V lanskem letu je Zahodna liga združevala kar 25 klubov zahodne Slovenije. Tekmovalci morajo imeti v tekoči sezoni veljavno izkaznico Planinske zveze Slovenije. Organizatorji Zahodne lige lahko rečemo, da nas najbolj navdihujejo iskricke v očeh mladih plezalcev, zato bomo še naprej trudili, da jim zagotovimo enake možnosti za tekmovalno vzdušje, predvsem pa kakovostna plezalna srečanja, ki jih bodo spodbujala na njihovi plezalni poti. ●

